

"LEVEN OP DE HEIBLOEM"

verhalen van vroeger

Een publicatie van Heemkundevereniging Heibloem
Nummer 3 van 18, mei 2024

Stokershorst en de Heibloem in oorlogstijd

Hoofdgebouw voor de oorlog

Vervolg nummer 2

En nu weer ter zake. 't Was maar goed, dat wij die maatregelen genomen hadden, want de eerste nacht de beste werd het huis weer geducht beschoten, en raak ook! Een paar granaten maakten de appartementen van Pater Rector onbewoonbaar. Wij brachten dus 's morgens wat er nog van zijn meubelen te redden viel, over naar de houtschop en sloegen ze daar op. Er waren nog heel wat meer voltreffers geweest en één ervan had - heel merkwaardig - het beeld van de H. Leonardus aan het front van de kapel precies onthoofd.

Alle kamers aan de voorgevel van het huis waren na deze beschietingen onbewoonbaar. Het was daar dan ook de gevaarlijkste plek van heel het gebouw, omdat van die kant de granaten kwamen. U begrijpt, dat wij alle kamers aan die kant vlug ontruimden, en zo brachten wij ook de Broeders refter over naar de kleermakerij. De rest van de dag besteedden wij om heel wat zaken, die wij niet ieder ogenblik nodig hadden, in veiligheid te brengen, o.a. van de schoenmakerij en van de keuken. De jongens lieten wij maar zoveel mogelijk bij- de boeren. Zij kwamen alleen nog naar Stokershorst om te eten.

's Zaterdagsmiddags, dat was dus 30 september, werd er weer op het huis geschoten.

En tegelijk had er nu ook nog een aanval met vliegtuigen plaats, die brandbommen strooiden. Gelukkig vielen ze bijna alle in de tuin bij het voorhuis, en de enkele die in de dakgoot

terechtkwam, smoorde daarin dadelijk. U kent die brandbommen zeker wel? Dan weet u ook, dat ze een geweldige rook ontwikkelen. Iedereen in de omtrek dacht dan ook, dat het huis in brand stond. Natuurlijk vluchtten wij, die in het huis waren, hals over kop in de schuilkelder. Daar zaten wij, en de beschieting hield maar aan! Een paar Broeders werden er tenslotte zo bang, dat ze er vandoor trokken naar de boer, waar ze sliepen, en dat nog wel, onder een regen van granaten. Hoe zij het 'm gelapt hebben, weet ik nog niet, maar ze zijn heelhuids aangekomen. Zij moeten goede Engelbewaarders gehad hebben.

't Werd vier uur en wij zaten nog maar steeds in de schuilkelder te wachten op het einde van die gevaarlijke regenbui. Vrijwilligers haalden het eten en wij gebruikten wat. Maar echt met lange tanden, want niemand kon veel door zijn keel krijgen. Doch aan alles komt een eind in dit ondermaanse, en zo kwam er eindelijk toch ook een aan deze beschieting. En na een poosje afwachten of het werkelijk stil bleef, zijn Broeders en jongens naar de boeren getrokken. Het was werkelijk wel geweest voor die dag.

De volgende dag was een zondag, de eerste oktober. Broeders en jongens kwamen allen naar de kapel voor een stille heilige mis. Daarna ontbeten we. Ik ging zo vlug mogelijk alle boeren af om te vragen, of de Broeders en jongens in het vervolg dag en nacht mochten blijven. Zó kon het toch ook niet langer en dat telkens heen en weer trekken was nog vrij gevaarlijk ook. Zonder uitzondering vonden de boeren dat goed. Prachtkerels, nietwaar? Dat was dus dat! Praktisch kwam het er op neer, dat wij het huis ontruimden. Maar moesten wij nu alles achterlaten. Er lag bijvoorbeeld nog zo'n mooie partij textiel, zuinig gespaard voor de kwade dag. Ik vond het zonde en jammer om dat als prooi der Duitsers te laten liggen. Dus liet ik het in de grote zaal bijeenbrengen om ieder er wat van te laten meenemen.

Een klein beetje was al weg, naar Dings overgebracht. Toen kwam me daar dat ongeluk - excuseer het woord! - van een oberleutnant heel toevallig in de zaal. Hij sprong op de textiel af als een geit op een haverkist, en verklaarde met veel omhaal van woorden, dat hij al deze goederen op staande voet onteigende en dat ze van nu af aan de Duitse staat toebehoorden! Alles kwijt!

Nauwelijks had de oberleutnant de hielen gelicht, of de feldwebel trad naar voren en sneed een flink stuk manchester af, "voor een pakje voor mijn zoontje," zoals hij lachtend verklaarde, en trok er mee weg. Dieven en diefjesmaat! De vriendelijke telefonist was ook in de zaal en zei me: 'Breng toch gauw wat weg. Daar merken ze immers niets van.' Nu, u begrijpt, daar had ik wel oren naar, en ik nam een flinke stapel gemaakte pakjes, bestemd voor de kleine jongens, en bracht die naar.... - ja, dat raadt u nooit! - nu, naar de biechtstoel in de kapel. Daarin zal wel nooit een Duitser een voet zetten, dacht ik.

Goed, ik vlug terug. Misschien viel er nog meer te redden. Maar net ben ik in de zaal, of daar komt de oberleutnant weer terug. En de kerel zag direct, dat er goed verdwenen was. Hij werd rood als een kalkoense haan en begint uit te pakken van dik hout zaagt men planken. Ik had het natuurlijk gedaan. En als niet binnen een half uur dat gestolen goed - nota bene: gestolen! Ons eigen goed warempel! - dat gestolen goed terug was, dan zouden alle straffen van hemel en aarde op mij neerdalen. Ik zei, dat ik nergens vanaf wist en keek zo onschuldig mogelijk, maar laat ik maar eerlijk bekennen, dat ik geducht in de rats zat.

Maar gelukkig, toen bemoeide de telefonist zich er mee, en hij bracht de oberleutnant onderdanig aan het verstand, dat er al een wagen met goed weg was. En de oberleutnant slikte dat als zoete koek, en daarmee was ik en waren de "gestolen" pakjes gered. Maar zolang de textiel niet weg was, bleef ik toch maar liever een beetje uit de buurt van de oberleutnant. Je kon nooit weten!

Die dag - al was het dan zondag - slachtten wij twee varkens. De Duitsers raadden ons dat zelf aan. Zij vonden het beter, dat wij ze nu opaten, dan dat wij ze later aan de Engelsen moesten afstaan. Zij hielpen heel gediensig zelf mee aan het slachten.

Toen kwam de catastrofe! Maandagochtend om 9 uur kreeg ik via de feldweibel het bevel, dat het huis ontruimd moest worden; vóór twaalf uur moest het gebeurd zijn; lijfgoed mocht ieder meenemen; alle overige goederen moesten in huis blijven. En drie Broeders moesten op Stokershorst blijven: Broeder Damianus voor de stal, Broeder Justinus voor de kleermakerij en Broeder Leo voor de schoenmakerij. Daar hadden de Duitsers immers veel te veel gemak van.

Aan het bevel bleek niet te ontkomen. Wij probeerden toch nog een en ander in veiligheid te brengen. Vooral eetgerei; want daar konden we onmogelijk buiten. Want de boerenkeukens waren niet voor zo'n groot aantal monden ingericht. Eerst lukte het wonderwel, maar toen de Duitsers merkten dat er zo gesjouwd werd, kwam er controle aan de achterzijde van het huis, en uit was de pret. Doch aan de voorzijde was geen controle en daar hebben wij nog een en ander uitgedragen en verstopt in de serre, met de bedoeling het later te halen, maar de Duitsers hadden zeker lont geroken en hebben zowat alles gevonden, zodat het niet veel heeft uitgehaald.

Zelfs de pas geslachte varkens mochten wij niet meenemen! Zodat wij nu ook wat het eten betreft op de goedheid van onze burens waren aangewezen.

En, eerlijk gezegd, wij zijn niets tekort gekomen. De mensen waren zo goed voor ons, dat het ons aan niets noodzakelijks ontbroken heeft. Natuurlijk hielpen wij zelf mee. Broeder Henricus bakte ons brood bij Kloet. Het meel daarvoor ging Broeder Canisius met een paar jongens en de handkar halen, helemaal bij de molenaar van 't Nijke, ergens in de buurt van Roggel. Aardappelen kregen we van de boeren. Broeder Chrystophorus hielp stevig mee met clandestien te slachten, want als de boeren het vee nu niet zelf opaten, dan deden de Duitsers het straks voor hen.

Pater Rector had zijn intrek genomen bij Verstappen. Daar droeg hij dan ook 's morgens de H. Mis op, maar het was ons natuurlijk onmogelijk daar allemaal bij tegenwoordig te zijn. Daarom ging Pater Rector dan in de loop van de dag, wanneer dat veilig kon, met de Heilige Communie naar al de boerderijen, waar Broeders en jongens waren, en ieder die wilde kon zich dan, op welk uur van de dag ook, sterken met het Brood des Levens.

Eigenlijk was ik wel wat blij, dat we van Stokershorst weg waren. Het werd er met de dag gevaarlijker. Want nu de Engelsen er de lucht van beet hadden, werd het huis telkens en telkens weer beschoten, vooral des nachts. De Broeders, die er nog voor de Duitsers moesten werken, gingen voor hun veiligheid tegen de avond naar de boeren om er te slapen. Als zij dan 's morgens weer naar Stokershorst kwamen, moesten ze met een witte vlag zwaaien, anders werd er geschoten, hadden de Duitsers gezegd. Nu, dat deden ze dan ook heel ijverig, want ze voelden niets voor zo'n rechtstreekse beschieting.

De voorgevel na voortdurende beschietingen